

Udvalget kunde finde en saadan Ordning, at i alt Fald en hel Del af det, der blev foreslaaet i Valglovskommissionens Betænkning paa dette Punkt, blev gennemført.

Med disse Bemærkninger angaaende de principielle Spørgsmaal skal jeg paa mit Partis Vegne anbefale dette Valglovsforslag til en saare velvillig Behandling i et kommende Udvalg.

Henningsen: Undersøger man den Forandring, der er sket med de kommunale Valglove i dette Aarhundrede, vil man snart opdage, at der er foregaaet en kolossal Udvikling, det gælder baade med Hensyn til Valg til Amsraad, Valg til Københavns Borgerrepræsentation, til By- og Sogneraad og til Ligningskommissionen. Det af det ærede Medlem Hr. Sundbo omtalte Valg-system, som blev skabt omkring Midten af forrige Aarhundrede ved de forskellige kommunale Love, og som har givet Anledning til de mange bitre Kampe om at faa disse kommunale Valglove ændret, der har været ført i Rigsdagen, først i den Tid, da Venstre var i Opposition, men ogsaa efter Aarhundredskiftet, særlig fra 1903 til 1916, byggede jo paa det Princip, at de Skatteydere, som betalte den største Skat, og saa skulde have den største Indflydelse paa, hvorledes Midlerne skulde anvendes, den største Indflydelse paa Kommunens Udvikling, og tillige paa det Princip, at Kvinder og Tyende ingen Indflydelse skulde have paa de kommunale Anliggender. Dette Princip blev brudt med Hensyn til Valg til Borgerrepræsentationen, Valg til By- og Sogneraad og Valg til Ligningskommissionen i 1908, og for Amsraadenes Vedkommende blev der rokket ved Princippet allerede i 1908, og den 13. April 1916 forsvandt den sidste Del af den privilegerede Valgret til de kommunale Raad. I 1919 fik vi saa den lille Lov om Valg af Borgmestre, og egentlig mangler vi nu kun at faa en Lov om Ret for Amsraadene til selv at vælge deres Formænd, for at det kan siges, at vi har fuldt og helt kommunalt Selvstyre her i Danmark, vel at mærke, naar Indenrigsministeriet, der er overordnet Myndighed over Købstæderne, og Amsraadene, der er overordnet Myndighed over Sogneraadene, ikke vil suspendere det kommunale Selvstyre, der ligger hos disse Raad, har vi egentlig opnaaet at faa helt og fuldt kommunalt Selvstyre herhjemme. Vil man saa spørge, hvorledes denne Udvikling har virket kommunalt set, i det praktiske Liv, tror jeg, alle maa erkende, at den har virket godt. Jeg tror, at der er skabt større Ar-

bejdskraft og mere personlig Dygtighed under den almindelige Valgrets kommunale Styre, end det havde været muligt under den privilegerede Valgrets Styre. Saa længe vi havde den privilegerede Valgret til de forskellige kommunale Raad, var det ikke just Dygtigheden eller den kommunale Interesse, der kom i første Linie, det var andre Hensyn, der blev taget, Hensyn til, om Vælgerne havde en vis Indtægt, om de havde en vis Mængde Hartkorn, og saa var der et Hensyn, som paa det Tidspunkt var stærkt i Forgrunden, nemlig dette, at Valget skulde gaa paa Omgang; naar den og den havde siddet i Sogneraadet, var det givet, at den, der kom næst efter, skulde være den og den, ganske uden Hensyn til, om vedkommende virkelig havde kommunal Interesse og kommunal Indsigt og Dygtighed. Derfor er jeg af den Anskuelse, at det var et stort Gode for Samfundet, at vi fik afskaffet den privilegerede Valgret til vore kommunale Raad, før vi kom ind i Krigsperioden og alle de nye og store Opgaver blev paalagt det kommunale Styre. Jeg tror, at hvis vi paa det Tidspunkt havde haft den privilegerede Valgret til By- og Sogneraad, havde det været vanskeligt at faa disse Opgaver løst paa en saa god Maade, som de blev løst paa, og paa en saadan Maade, at Tilliden blandt Vælgerne blev bevaret. Men selv efter, at de store Opgaver, som Krigsperioden medførte, er faldet bort, har hele Udviklingen medført, at mange store Opgaver henlægges under de kommunale Raad. Det er derfor nødvendigt, at disse er saa dygtige og har saa megen Indsigt som overhovedet muligt. Derfor er det af afgørende Betydning, at Grundlaget for de kommunale Raad, nemlig de kommunale Valglove, er saa godt som overhovedet muligt. Maalet maa derfor ikke blot være at faa en kommunal Valglov, der skaber Betingelse for dygtige og indsigtfulde Styrere, men ogsaa at faa kommunale Raad, som nyder Tillid i den Befolkning, de skal virke imellem, Tillid indenfor de kommunale Omraader, hvis Sager de skal administrere.

Men selv om det saaledes maa siges, at den lige og almindelige Valgret til det kommunale Styre har virket godt, er der dog efter min Mening adskillige Mangler endnu at rette derved. Her tænker jeg ikke paa de gamle Stridsspørgsmaal om Opholdsbestemmelsen og heller ikke paa de nye Stridsspørgsmaal, der vil opstaa om Valgretsaldern, men jeg tænker paa det, der er naaet indenfor de Rammer, der blev skabt ved Valgloven af 1908. En sideel